

220 danskere blev dræbt i trafikken i 2011

431 danskere blev dræbt i trafikken i 2001

Kilde: Danmarks Statistik

PARTILEDERDEBAT. Europas største og folkerigeste land går til valg 22. september. Den konservative kansler, Angela Merkel, fører klart i meningsmålingerne. SPD og Peer Steinbrücks bedste chance er at blive en del af koalitionen. Arkivfoto: Markus Schreiber

Valgkamp. Schröders testamente spøger i SPD

De tyske socialdemokrater er under pres forud for forbundsvalget i næste uge. Baglandet er utilfreds, og nye vælgergrupper er vanskelige at få i tale.

ANALYSE

PAUL MARX OG PETER STARKE

Den tyske valgkamp har været ganske banal indtil videre. Kun De Grønnes forslag om at introducere en kødfri dag om ugen har formået at skabe en smule politisk røre. Alt i alt virker vælgerne tilfredse med landets økonomiske situation, som står i skærende kontrast til mange andre europæiske landes økonomier. Derfor kommer det også som lidt af en overraskelse, at vælgerne netop nu er mest optaget af velfærds- og arbejdsmarkedspolitikken. 57 procent af tyskerne mener, at bedre lønninger og arbejdsvilkår er blandt de vigtigste emner lige nu. Lige så mange ønsker også, at ældres vilkår forbedres. Dis-

se politiske emner ligger i højere grad borgerne på sinde end eksempelvis euro-krisen.

DEN TYSKE velfærd og forholdene på det tyske arbejdsmarked er normalt socialdemokraternes hjemmebane, men polemikken om disse emner har ikke været til gavn for partiet. Ifølge de seneste meningsmålinger står SPD til 25 procent af stemmerne, mens op mod 40 procent af vælgerne vil stemme på CDU. Det skyldes bl.a. Merkels popularitet, men socialdemokraternes ringe præstation er også forbundet med de politiske initiativer, som blev gennemført for mere end ti år siden.

Den socialdemokratiske kansler Gerhard Schröder loftede i 2003 sløret for planerne om en række strukturreformer under navnet 'Agenda 2010'. Bl.a. omfattede planerne at trimme i velfærden. 'Agenda 2010' og de medfølgende Hartz-reformer vakte stor opsigt, for de medførte bl.a., at dagpengeperioden blev afkortet. Ydermere blev reglerne på arbejdsmarkedet lempet, og det førte til jobvækst, hvilket kom som en overraskelse. Tyskland ændrede efterfølgende image fra at være 'Europas syge mand' til at være et forbillede med en økonomisk model, som bl.a. François Hollande og Ba-

rack Obama har udtrykt beundring for.

Det blev til gengæld hurtigt indlysende, at væksten kom på bekostning af arbejdsvilkårene, der blev kraftigt forringet. I dag er mindst hvert femte job tidsbegrænset eller en deltidstilling. Kvinder i servicesektoren er hårdest ramt, hvilket tyder på, at der er hold i rygterne om diskrimination på arbejdsmarkedet. Tyskland var verdenskendt for at give lige muligheder til alle, men disse ændringer blev tolket som et skift mod en mere liberal struktur, der er kendt fra de anglo-amerikanske arbejdsmarkeder.

De fleste anerkender den positive virkning, som reformerne har haft, og det er

de færreste, som ønsker et komplet om-sving, men offentligheden er særligt bekymret over de sociale efterdønninger. Det har vakt forargelse, at antallet af fattige arbejdere er steget, og at mange arbejder for under 4 euro (30 kroner) i timen. Politikerne fra venstrefløjen ønsker nu at indføre en lovbestemt mindsteløn på 8,50 euro (63 kroner) i timen.

Ydermere er tyskerne bekymret over, hvordan de får råd til at betale til deres pension. Fattigdom blandt ældre er siden 1990'erne stort set blevet udryddet, men der er risiko for, at dette kan ændre sig. Men hvis tyskerne ikke er i stand til at betale til pensionen (på grund af lave løn-

ninger og perioder uden arbejde), er der risiko for, at mange ældre må leve en fattig tilværelse som pensionister. Politikerne er ivrige efter at lytte til vælgernes bekymringer og har fremlagt forskellige forslag om at indføre mindstepension.

SPD ER IKKE længere hæmmet af de restriktioner, der var forbundet med at sidde i regering, og partiet burde have nemt ved at udnytte sin kernekompetence som de trængendes forkæmper. Men hvorfor er SPD's vælgertilslutning i dag så lav? Noget tyder på, at socialdemokraterne straffes i meningsmålingerne på grund af nedskæringerne i velfærden. Efter 'Agenda 2010' er vælgerne flygtet fra SPD. I 2009 faldt vælgertilslutningen til 23 procent, hvilket var en ny bundrekord.

Ud over vælgerflugten mistede mange menige medlemmer tiltroen til partiet på grund af nedskæringerne, og det samme gjorde de fagforeninger, som var allieret med partiet. SPD's strateger bevæger sig i en konstant balancegang, for partiet kan ganske vist tage æren for at have moderniseret arbejdsmarkedet, men samtidig skal partiets bagland stilles tilfreds.

Den er den opgave, som SPD's nuværende kandidat står over for. Ironisk nok nedtoner Peter Steinbrück, at han støttede 'Agenda 2010', mens Merkel roser re-

formerne i høje toner. »Jeg er ikke bange for at erkende, at Schröder har ydet et enestående bidrag til Tyskland«, sagde hun til Steinbrück i den eneste tv-debat op til valget 22. september.

Flere millioner tyskere så med, da det socialdemokratiske dilemma blev synliggjort: Merkel, der står i spidsen for de borgerlige partier, har ingen problemer med at forene den nuværende økonomistyring med en række beskedne sociale reformer. I modsætning hertil har SPD besvær med at repræsentere nogen af delene på grund af sin reformtrætte vælgerbase og efter at have haft den progressive Schröder i spidsen.

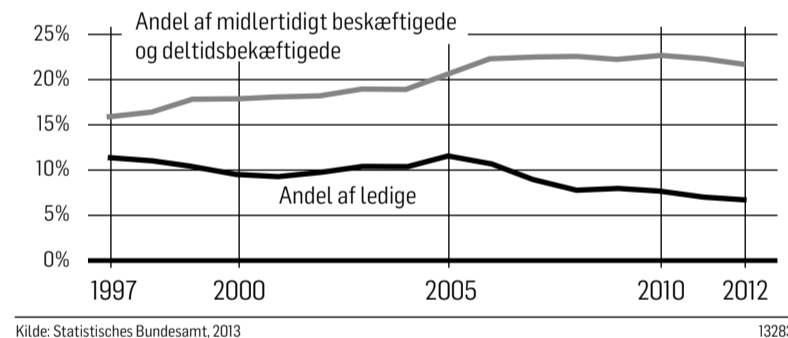
DET ER FOR tidligt at tale om en sikker sejr for nogen af koalitionerne. Vælgertilslutningen til Merkels regeringspartner FDP er endnu for svag. Men uden en dramatisk vending er det usandsynligt, at SPD opnår flertal med De Grønne. Lige nu er SPD's mest realistiske håb at blive en del af Merkels store koalition.

analyse@pol.dk

Paul Marx og Peter Starke er begge adjunkter ved Center for Velfærdsstatsforskning, Syddansk Universitet.

Øversættelse: Christoffer Østergaard

Udviklingen på det tyske arbejdsmarked, 1997-2012

Kilde: Statistisches Bundesamt, 2013

13283

... Tør vi give borgerne deres rettigheder?

lidt fokus på at sikre, at offentlige hjemmesider og digitale tjenester kan bruges af ældre. Der er også brug for, at vi bliver bedre til sikre ældre mod fysiske overgreb, ligesom der er behov for bedre støtte til ældre demente, så de kan leve et værdigt liv.

Det største behov for at lovetage rettigheder er kort sagt på børneområdet, handikapområdet og på det sociale område i det hele taget. Politikerne skal træffe de politiske beslutninger om sociale indsatser, men vi kan blive meget bedre til at tænke rettighederne ind, når beslutningerne føres ud i livet.

Vi løser ikke alle samfundets problemer med et trylleslag ved at skrive flere menneskerettigheder ind i lovgivningen. Men pointen er, at myndighederne ikke på alle niveauer er lige gode til at tænke i den enkelte borgers rettigheder. Og bivirkningen er desværre, at nogle af samfundets mest udsatte grupper, der har mest behov for deres rettigheder, ikke fuldt ud kan nyde godt af dem. Det bør vi gøre noget ved.

KRISTIAN JENSEN fremfører også, at magtbalancen mellem Folketinget og domstolene vil blive forrykket, hvis man skriver flere rettigheder ind i lovgivningen. Men det er ikke for at sikre domstolenes overholdelse af menneskerettighederne, at vi skal gennemføre konventioner. Og det er heller ikke af frygt for, hvad domstolene kan finde på, at vi skal lade være.

Det skyldes ganske enkelt, at indskrivningen i loven vil have minimal betydning for danske domstole. Domstolene skal allerede i dag bruge konventioner-

“**Myndighederne er ikke på alle niveauer lige gode til at tænke i den enkelte borgers rettigheder. Og bivirkningen er desværre, at nogle af samfundets mest udsatte grupper, der har mest behov for deres rettigheder, ikke fuldt ud kan nyde godt af dem**”

ne, og det gør de også. Og de danske domstole er særdeles forsigtige i deres fortolkninger af internationale konventioner. Det ved alle, der beskæftiger sig med området, og sådan bør det fortsat være. Vi har ingen dansk tradition for store retspolitiske, ensidige fordelelingspolitiske afgørelser ved de danske domstole. Og der er ingen grund til at frygte, at det skulle ændre sig fremover.

FOR OVER 20 år siden blev den europæiske menneskerettighedskonvention gjort til dansk lov. Forud gik - ligesom nu - et udvalgsarbejde, og dengang var der - ligesom nu - stor bekymring over, hvad konsekvenserne ville være.

Derfor besluttede man, at det skulle fremgå udtrykkeligt af bemærkningerne til loven om den europæiske menneskerettighedskonvention, at »den balance mellem lovgivningsmagten og domstolene, som er fastslået i Højesterets praksis, ikke bør forrykkes.

Det bør fortsat være Folketinget, der afgør, hvilket indhold den danske lovgivning skal have. (...) (Det bør ikke føre til),

at domstolene påtager sig en større retspolitisk opgave».

Danske domstole har respekteret denne forudsætning for lovetagelsen af den europæiske menneskerettighedskonvention i de sidste 20 år.

Der er ingen grund til at tro, at det samme ikke ville gøre sig gældende i fremtiden, hvis man gennemførte flere konventioner ved lov.

Kristian Jensen bruger stathjælp som eksempel på, at magtbalancen kan risikere at tippe i retning af domstolssystemet. Men sagen er et rigtig godt eksempel på det modsatte, fordi Højesteret i 2012 netop ikke anerkendte, at stathjælpen var i strid med menneskerettighederne. Det var alle højesteretsdommere enige om, og de udviste en passende tilbageholdenhed i fortolkningen af menneskerettighederne

KRISTIAN JENSEN nævner også, at efterlønsreformen er på vej til domstolene. Men det vil ikke føre til noget. Allerede i februar 2011, da reformen blev vedtaget, udtalte vi på Institut for Menneskerettigheder, at der ikke er nogen grund til at tro, at reformen er i strid med menneskerettighederne. Og det ændrer ikke konventionernes indhold, at vi skriver dem ind i lovgivningen.

Danske domstole har til stadighed fulgt Folketingets politiske ønske om at spille en tilbagetrukket rolle i fortolkningen af menneskerettighederne. Der er ingen grund til at udvise mistillid til danske dommere og sige, at det kan de nok ikke finde ud af i fremtiden.

Det vil fortsat være danske politikere, der skal prioritere skatteydernes penge,

når politikerne gennemfører menneskerettighederne i Danmark.

EN TREDJE bekymring mod flere konventioner i dansk lov kan være, at det vil blive dyrt. Bekymrede sjæle kunne mene, at det logisk set må blive dyrt, hvis borgere får bedre muligheder for at påberåbe sig konventionerne.

Men for det første ændrer vi ikke indholdet, og for det andet er der som nævnt ikke historisk belæg for at frygte, at lovetagelsen skulle medføre, at domstolene pludselig skulle agere anderledes. Det handler om at gøre myndighederne bevidste om de rettigheder, som de allerede i dag bør følge. Og erfaringerne fra dengang, menneskerettighedskonvention blev gjort til en del af lovgivningen, er, at myndighederne lever vældigt op og begynder at tage menneskerettighederne om bord i det daglige arbejde.

En lovetagelse kan derfor bidrage til, at statslige, regionale og lokale myndigheder tænker mere i retning af at sikre udsatte gruppers rettigheder f.eks. på sundhedsområdet, på uddannelsesområdet, på arbejdsmarkedet og på det sociale område.

ET ANDET spørgsmål, som udvalget under Justitsministeriet skal tage stilling til, er, om man skal give enkeltpersoner ret til at klage til de komiteer, som er tilknyttet de forskellige konventioner. Enkeltpersoner kan allerede i dag klage over Danmark til FN's Komite for Borgerlige og Politiske Rettigheder, FN's Racediskriminationskomite og FN's Kvindekomite. Spørgsmålet er nu, om Danmark også skal give klageadgang til bl.a. FN's Komite

“**Den manglende respekt for frihedsrettighederne i andre lande har ikke noget at gøre med den danske hverdag**”

ger over fejl og mangler i Danmark. Der er ingen grund til at tro, at det ikke også vil være tilfældet fremover.

Og magtbalancen mellem Folketinget og klageorganerne er ikke i fare pga. muligheden for at klage. Komiteernes afgørelser er ikke retligt bindende. Således har Danmark da også tidligere diskret undladt at efterkomme fire internationale udtalelser, fordi regeringen har været uenig. Det har mig bekendt ikke givet anledning til nævneværdige vanskeligheder.

JEG GLÆDER mig over, at der er taget hul på den offentlige debat om det vigtige spørgsmål om den direkte lovetagelse af FN's kernekonventioner, selv om udvalget under Justitsministeriet endnu ikke har afgivet sine anbefalinger.

Allerede i 2001 anbefalede et udvalg, at man skulle vedtage FN's konvention om borgerlige og politiske rettigheder, FN's kvindekonvention og FN's racediskriminationskonvention som lov, men det skete som bekendt ikke.

Jeg deler fuldt ud Kristian Jensens be-

kyrning over respekten for menneskerettigheder i store dele af verden. Men den manglende respekt for frihedsrettighederne i andre lande har ikke noget at gøre med den danske hverdag.

Som det fremgår af regeringsgrundlaget, begynder indsatsen for menneskerettighederne med, at vi sikrer os, at de respekteres hos os selv. Og det gør vi bedst ved at skrive dem ind i dansk lovgivning og ved at give borgerne adgang til at klage. Men spørgsmålet er i sidste ende, om vi tør sikre borgerne deres rettigheder?

JONAS CHRISTOFFERSEN